

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీనివాసరామానుజమహాదేశికైః (మైసూర ఆండవన్)
సంస్కృతభాషాయాం అనువాద్య అనుగృహీతం
శ్రీమద్వేదాంతాచార్యవిరచితం

॥ ప్రబంధసారం ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ప్రబంధసారం ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేశరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

ఆమ్నాయానాం చతుర్ణాం మునయ ఇహ సమస్తార్థసారం సదోదం
సర్వేష్యజ్ఞీవితాస్సంత్యతి పదయుగలం ప్రాప్య నారాయణస్య ।
వ్యాజప్రార్థ్యావిడోక్త్యా చతురనుగసహస్రం చ పద్యాని యాని
తేషాం సంఖ్యావిభాగాకలనపటుమతే ! భో మహాత్మన్ కవీంద్ర ! ॥ 1.1 ॥

పూర్ణజ్ఞానాధివాసే హ్యుపచితయశసి ప్రోదితస్తూప్సులాభ్యే
సంశుద్ధస్సత్కుమారస్త్వీతి భువి వినుతస్త్వం గురో ! వేంకటేశ ! ।
మర్త్యాస్సంత్యత్ర హృష్టా ఇతి భవదుదితం సత్ప్రబంధాదిసారం
చిత్తం చోజ్ఞీవితం యన్మననత ఇహ మే దేహి తాదృక్ దయస్వ ॥ 1.2 ॥

వేదాధ్యాపనతుష్టవాజిశిరసః ప్రీత్యా చ కారుణ్యతః
తూప్సుల్సంభవ ! వాదినో విజితవన్ ! హృష్ట ! స్థిరాయాం దృఢం ।
సిద్ధాంతం త్వభివర్ధయన్ యతిపతేస్తస్యైవ సంస్థాపక !
శ్రీమాన్ ! వేంకటనాథ ! దేశికమణే ! వేదైకపద్యాశ్రయ ॥ 2.1 ॥

సమ్యక్ సర్వాన్ స్వభావాన్ మునికులమహితాంశ్చానుభూయాథ తద్వత్
సంతశ్చోజ్ఞీవితాస్సంత్యతి సహజపరప్రీతిమూర్తే ! సుకీర్తే ! ।
వేదాంతాచార్యనామన్ ! భవదుపరచితం సత్ప్రబంధాదిసారం
చిత్తం చోజ్ఞీవితం యన్మననత ఇహ మే దేహి తాదృక్ దయస్వ ॥ 2.2 ॥

యస్మిన్నుక్షే పురే మాస్యజనిషత మునీంద్రాశ్చ తత్తత్ప్రమాఖ్యాః
తత్తద్దివ్యప్రబంధా విభజనగణనాభ్యాం సహాహత్యసంఖ్యాః ।

తత్తత్సార్థజాతం నిఖిలమవగతాస్సర్వ ఉజ్జీవితాస్స్యుః
భాయుశ్చేత్యార్థపాదౌ విశదమభిహితుం సేవతే మానసం మే || 1 ||

సారార్థాకరవేదవాగ్విలసనక్షోణీజనోజ్జీవనే
కర్తుం మాసి తులాభిధే శ్రవణభే కాంచ్యాం సరస్యంబుజే |
కారుణ్యాతిశయో యథా ధుతతనుః ప్రాదుర్భవన్ ! పూత ! భోః !
శ్రీదేవాలయపత్తనే శిశిరితే యోగిన్ ! సరస్సంభవ ! || 2.1 ||

రాత్రౌ కస్యచిదాలయస్య పురతోఽలిందం భవత్పాస్థితే
ద్వాభ్యాం మప్య ఉపాగతే భగవతి “జ్యోతిః పరం స్యాది” తి |
య “ద్వైయ్యందకళీ” తి పద్యశతకం గీతం సమృద్ధం వసు
త్వం మే చేతసి తన్నిబోధ సుఖదం వేద్యం చ కారుణ్యతః || 2.2 ||

శ్రీమాన్ ! అంబుధిమల్లపాల ! సుమునే ! భూతాఖ్య ! నాథ ! క్షితౌ
తౌలే మాసి ధనిష్ఠభే ధృతజనే ! శ్రీకోవలూర్ సత్పురే |
ఏకత్ర ప్రఘణే భవత్స్వపి యథాఽన్యోఽన్యం న విద్యత్తథా
శ్రీశే సత్యనపాయసన్మతిమహాజ్యోతిః ప్రదీపోత్సవం || 3.1 ||

ద్వితీయం శతకం గీతం “అన్బేదకళియే” తి హి |
ప్రద్యోతేత యథా చిత్తే మదీయేఽనుగృహాణ భోః || 3.2 ||

తౌలే మాసే మయూరే పుర ఉదిత ! జలాధీశతారే మహాఖ్య !
త్వయ్యన్యాభ్యాం మునిభ్యాం సహ లసతి “తిరుక్కోవలూర్” వాస్తవలిందే |
జ్యోతిష్యుద్యోతమానే జగతి పరివృతాజ్ఞాననిర్మూలనార్థం
సాక్షాత్ కుర్వన్ శ్రియస్త్యం ప్రియమిహ సుమునే ! మోదమాన్
మహాత్మన్ ! || 4.1 ||

శ్రియం వ్యలోకయం హీతి దేవ ! తే పరమ ! స్రజం |
ద్రావిడోక్తిశతీం నిత్యనతాయానుగృహాణ మే || 4.2 ||

పాషే మాసే మఖోడున్యదిత ! మునిమణే ! భక్తిసార ! ప్రధీమన్
 నానాసిద్ధాంతసారప్రమథనత ఇహోత్యద్భుతానంత శక్తిః |
 “శ్రీమానేవాఖిలేశో న” పర ఇతి సముద్భుష్టవన్ ! వేదచూడా -
 సారార్థం నాన్ముహ నిత్యతిమధురగిరారబ్ధదివ్యప్రబంధం || 5.1 ||

పద్యానాం షణ్ణవత్యా సకలగుణయుజా సన్నిబద్ధం తథాన్యం
 ఖ్యాతం గీతం చ వింశత్యధికశతయుతం తం “తిరుచ్చంద” వృత్తే |
 నిత్యం సత్తైకబద్ధం జగతి చ సముదీర్యావితస్సాన్యం యథాహం
 సామోదం త్వం ప్రసీదన్ ప్రవితర వినతాయానుగృహ్ణీష్వ

మే భోః || 5.2 ||

వైశాఖే కురుకాపురే హ్యుదితవన్ ! యోగిన్ ! విశాఖోడుని
 త్వద్గీతం శతపద్యకం “తిరువిరుత్తం” నామ చాదౌ క్రమాత్ |
 ప్రోక్తం “త్వాశిరియం” చ సప్తకమితం సారార్థపూర్ణం తతః
 సప్తాశీతిమితం “విశాలతిరువందాదీతి” నామ్నోదితం || 6.1 ||

అంతే త్వం “తిరువాయ్మోళీ” తి సువచం మాధుర్యధుర్యం వ్యధాః
 సాహస్ర్యా శతయుక్తయా ద్వ్యధికయా సంయోజితం సంఖ్యయా ||
 నిర్దుష్టం భగవద్గుణానుభవదం శ్రీవైష్ణవోజ్జీవకం
 యద్వన్నైవ చ విస్మరామ్యనుగృహణేమాని సర్వాణి మే || 6.2 ||

చైత్రే చిత్రాఢ్యకాలే ప్రవిమలమతిమన్ ! జాత ! కోళూర్ పురాగ్ర్యే
 సమ్యగ్భక్త్యాకృతే ! శ్రీశరమథనపదోపాసనాసక్త ! ఘోషన్ |
 నేతో జానేఽన్యదైవంత్యితి మధురకవే ! త్వత్కృతం కణ్ణినుణ్ణి -
 త్యారబ్ధం తే ప్రబంధం వితర కరుణయా మేఽద్య సైకాదశం త్వం || 7 ||

కుంభే “వంజిక్కళా” ఖ్యే పుర ఉదిత ! పునర్వస్వహే శాతకుంభ -
 ప్రద్యోతత్కుంతపాణే ! నిజకులవినుతం రంగనాథం స్వదైవం |

హైమం ధామాస్య రమ్యం జగదనుభవనీయైకభాగ్యాధివాసం
తాం చానందప్రదాత్రీం ప్రణతపరిషదం సందిదృక్షో ! మహాత్మన్ || 8.1 ||

యోగిన్ ! శ్రీకులశేఖర ! ప్రభుమణే ధాత్ర్యాం విమోహచ్ఛిదం
ఉచ్చైర్గీతమముం "తవేరుళిరియే" త్యారబ్ధపద్యాత్మకం |
పంచోపేతశతం చ మే "తిరుమొళి" త్యామ్నాత మత్యద్భుతం
కారుణ్యాత్సముపాదిశాద్య భగవన్ ! సమ్యక్ ప్రసన్నో మయి || 8.2 ||

ఖ్యాతే "శ్రీవిల్లిపుత్తూర్" అభిధపురవరే జ్యేష్ఠమాసే మహర్షే
స్వాత్యాఖ్యే విష్ణుచిత్త ! ప్రభవ ! వరమునే ! త్వం పురా సద్గుణస్య |
చిత్తే పాండ్యస్య నిస్సంశయమిహ పరతత్త్వం శ్రియో వల్లభం హి
నిర్ధార్య స్థాపయిత్వా పరమధిమధురం వారణేంద్రాధిరూఢే || 9.1 ||

త్వయ్యాయాతే క్రమేణోత్సవకృతవిభవే వీధికాసు ప్రమోదాత్
అభ్యే చ భ్రాజమానే శ్రితమునిపమహం వీక్షితుం లోకనాథే |
నిధ్యాయన్ గీతవాంస్త్యం గరుడభుజవహం తాశ్చ "పల్లాండ్" ముఖోక్తిః
కారుణ్యేన త్రిసప్తత్యధికశతచతుష్కోన్మితా మే ప్రయచ్ఛ || 9.2 ||

ఆషాఢే పూర్వఫల్గున్యతిశయసుభగా త్వత్సముత్పత్తియోగా
జోతే ! శ్రీవిష్ణుచిత్తాత్ అతిశుచి ! వినుతే ! రంగనాథాయ క్లప్తాం |
మాలాం ధృత్వాత్మమౌళావధ నిజరమణాయార్పయంతీహ గోదే !
ప్రీత్యా గీతాస్త్యయా యాస్సకలఫలజుషః తాశ్చ షట్పంచగాధాః || 10.1 ||

గుణితా దశభిశ్చతుర్దశాపి
త్ర్యధికా "స్తైయ్యైరుతింగళా" ద్యుపాత్తాః |
అధునానుగృహాణ మే ప్రసన్నా
ప్రథితాస్త్యం సరసాశ్చ రమ్యగాధాః || 10.2 ||

క్షేత్రే "మండంగుడి" తి స్థిరతరసుమహాసౌధభాసే శరాసే
మాసే జ్యేష్ఠోడుజాత ! ప్రణతగుణనిధే ! దేవ భక్తాంఘ్రిరేణో ! |

వ్యాతానీర్యాశ్చ భక్త్యా నను నవగుణితాః

పంచసంఖ్యాస్సుగాధాః || 11.1 ||

ద్రావిడ్యాం “తిరుమాలై” ఇత్యభిహితాః అత్యుత్తమాస్తాస్తథా

సంగీతా దశ గాధికాస్సులలితాః ప్రాబోధికాస్సత్ఫలాః |

శ్రీరంగాధిపతేః పదాబ్జవిషయే యాస్తాశ్చ సర్వా అపి

త్వత్పాదప్రణతాయ మేనవరతం ప్రీత్యానుగృహ్ణీష్వ భోః || 11.2 ||

కీర్త్యాత్పూరితకార్తికే హి భగవన్ ! పాణాన్ ! జగత్ వేత్త్వితి

రోహిణ్యాం “ఉరైయూర్” పురేతిమహితే సంజాత రంగేశితుః |

మిత్యా భూమిమవస్థితస్య రుచిరస్యార్గే మునీంద్రోద్వహ

ప్రాణౌత్త్వం శ్రుతిమౌలిసారమహితైః పాదాదిమూర్ధావధి || 12.1 ||

ప్రతనైర్ద్రావిడైః పద్వైః దశభిస్తాన్యహం యథా |

న విస్మరేయం తద్వద్ధి సంప్రీత్యానుగృహ్ణాణ మే || 12.2 ||

స్వామిన్ ! “శ్రీకురయల్” పురేతిరుచిరే భోః కార్తికే కృత్తికా -

జాత ! శ్రీకలివైరిసంయమిమణే ! ప్రజ్ఞాప్రదాత్రీం కృతిం |

“శ్రీసూక్తిం మహతీం” అశీత్యధికసాహస్ర్యా చతుర్భిర్యుతం

పంచావృత్తచతుర్యుతామసదృశీం “శ్రీమత్కురుందాండహం” || 13.1 ||

త్రింశత్పద్యయుతాం ప్రబంధమహితాం “శ్రీమన్నెడుందాండహం”

హ్యేకాం “శ్రీయెళుక్కుత్తిరుక్కై” ఇతి తాం “లఘ్వం మడల్నామికాం” |

చత్వారింశదధిష్ఠితాం చ “మహతీం గుణ్యాం మడల్సంజ్ఞికాం”

సప్తావృత్తదశాధికాష్టకమితాం తాశ్చానుగృహ్ణీష్వ మే || 13.2 ||

శ్రీమద్భూతాభిధానే సకలజగదభిష్టాయమానే పురేగ్ర్యే

చైత్రే చార్ద్రాపవిత్రేహని సుకృతిజనే ! సర్వదుర్వాదిజైత్ర ! |

రంగైకోపాయజీవిన్ ! సదయహృదయ ! భో యోగిరాట్ ! లక్ష్మణార్య !

శ్రీమద్రంగామృతేన క్షితిసురపతినా త్వత్పదాంభోజయుగ్మే || 14.1 ||

అంతాదిరూపేణ సువర్ణితా యాః "కలిత్తురై" వృత్తవిచిత్రితాస్తాః |
అష్టోత్తరా అత్ర శతేన యుక్తా గాధాః కృపాతోఽనుగృహణ మే త్వం || 14.2 ||

సంఖ్యాతుం సంప్రవృత్తే త్రిశతక ముదితం యోగిభిశ్చాదిమైస్తైః
జ్యోతిష్మద్భక్తిసారాభిధమునికృతయా షోడశేతద్విశత్యా |
సత్త్యైకార్థప్రకాశాశ్శరమథనమునేః షణ్ణవత్యా ద్విశత్యా
సాహస్ర్యేతాస్సుగాధా మధురకవిమునేరేవమేకాదశాపి || 15.1 ||

గాధాశ్శ్రికులశేఖరార్యరచితాః శత్యా చ పంచేతయా
సప్తత్యా త్రియుజా చతుశ్శతమితాశ్శ్రివిష్ణుచిత్తోదితాః ||
గేయాస్తా వసుధాపరా చ జననీ గోదా హి తస్యా గిరః
సప్తత్యా శతయుక్తయా త్రియుతయా గంభీరభావోత్తరాః || 15.2 ||

పంచాశదుక్తపంచ ప్రణతపదరజోయోగిగీతా దశాపి
శ్రీపాణస్యాథ తాతోన్నతవృషశిఖరిశ్రీనివాసాంఘ్రినిష్ఠాః |
సాహస్ర్యాక్తద్విశత్యా కలిమథనమునేః తాస్త్రిపంచాశతేతాః
దాతుర్ముక్తైర్యతీందోః ప్రతిపదకమలే బంధురే కీర్తితాస్తాః || 16.1 ||

శ్రీమద్రంగామృతస్యాప్యతిశయగురుభక్త్యాకృతేస్సాష్టశత్యా
సర్వాస్వాశాసు సర్వా అవనతజనతోజ్జీవనాయైవ క్లప్తాః ||
ఏవం గీతా మునీంద్రైః సుమహితచతురావృత్తసాహస్రగాధాః
ఆహత్యాస్మాకమేతా మునిపదరసికానాం సముజ్జీవికా హి || 16.2 ||

కాసారో భూతయోగీ మహాదథ శరజిత్ కీర్తిమాన్ భక్తిసారః
సత్త్యైకాలంబకీర్తిర్మధురకవిరసౌ వంశమౌలిర్మునిశ్చ |
శ్రీగోదా విష్ణుచిత్తః ప్రణతపదరజాః పాణనాథో దయాళుః
స్వామీ శ్రీకల్యరాతిః యతిపతిపదసేవీ చ మాన్యా జగత్యాం || 17.1 ||

షడ్భిశ్చ ద్విగుణీకృతా మునివరా ఏకశ్చ తేషాం చ యే
గ్రంథా వింశతియుక్చతుర్మితియుతాస్తత్రత్యగాధామితిః |

సాహస్రీ చ చతుర్గుణా సముదితా సర్వోచితానందదా
 సైవోజ్జీవనహేతురత్ర భగవత్సంసేవినాం నస్సదా || 17.2 ||

అంతాతీతచతుర్విధాగమనిగూఢార్థాన్ మునీంద్రా యథా
 సంగృహ్య న్యగదంశ్య సుద్రవిడవార్గీతీశ్చ సంఖ్యాశ్చ తాః |
 సర్వోజ్జీవకృతే హి సుద్రవిడవాక్పాఞ్శో యథావస్థితం
 తూపుల్వేదశిరోగురుస్సమలిఖత్ సారం ప్రబంధాదికం || 18.1 ||

స్వాంతే చింతయతాం నిత్యం శ్రీమన్నారాయణస్య హి |
 కరుణాతిశయేనేహ సర్వం క్షేమంకరం భవేత్ || 18.2 ||

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ప్రబంధసారం శ్రుతిమౌలిసూరేః
 వ్యాఖ్యాచ్చ కర్ణాటకభాషయా తథా |
 శ్లోకీచకార స్వగురోః ప్రసాదాత్
 గోపాలసూరిస్సమనోరసాయ ||

|| ఇతి ప్రబంధసారం సమాప్తం ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ||